

COSTAN KOULU / 3.-4. vuosiluokka / Opetussuunnitelma 2024

Opetuksen tiivistelmä kodeille

Olemme koonneet tähän tiivistelmän siitä, mitä opiskelemme yhdessä lapsenne kanssa Costan kouluopetuksen arjessa tänä vuonna. On ensiarvoisen tärkeää, että kotona tiedätte lapsen koulupäivästä ja koulutunnelmista, mutta myös oppilaalta vaadittavista taidoista, jotta voimme yhdessä edistää tavoitteellista opiskelua, motivoida oppimista ja huomata mahdolliset tuen tarpeet ajoissa.

Tutkiessanne oppilaan saaman opetuksen sisältöjä ja tavoitteita tämän kirjelmätiivistelmän avulla, voitte merkitä teille vanhempina opetuksessa olevia merkityksellisimpiä asioita, lapsenne mielenkiinnon kohteita, hänen jo osaamiensa asioita jne. On ensiarvoisen tärkeää, että tiedonkulku kodin ja koulun välillä on avointa kaikessa lapsen oppimiseen ja kasvuun liittyvässä, jotta voimme olla rakentamassa yhdessä lapsellenne parasta koulupäivää.

- * Mitä kaikkea opiskellaan tällä vuosiluokalla?
- * Millaisista asioista lapseni koulupäivä koostuu?
- * Millaista osaamista tavoitellaan 3-4-luokkien oppilaiden kohdalla?
- * Mistä tiedän, onko lapseni edistyminen koulutyössä riittävän hyvää?
- * Miten lapseni oppimista arvioidaan?
- * Miten voin tukea kotona lapseni koulutyötä?

Tämä koostamamme pruju on teille vastaus näihin kysymyksiin valtakunnallisen opetussuunnitelman sekä paikallisen Costan koulun opetussuunnitelman kautta.

Illoisia yhteisiä oppimishetkiä toivotellen,

Costan koulun opet Outi-Mari ja Hanna sekä muu henkilökunta
ja Costan kristillisen peruskoulun kannatusyhdistys

SISÄLLYS

- Oppiaineosaaminen vuosiluokilla 3-4 (tavoitteet, sisällöt ja arvioinnin kohteet) suomenkieli ja kirjallisuus, matematiikka, espanjankieli, englanninkieli, ruotsinkieli, ympäristöoppi, yhteiskuntaoppi, uskonto, musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta
- Laaja-alainen osaaminen L1-L7-taidot vuosiluokilla 3-4
- Arviointikäytännöt

OPPIAINEOSAAMINEN VUOSILUOKILLA 3-4

Perusopetuksen kullakin vuosiluokkakokonaisuudella on yhteisten tehtävien lisäksi oma erityinen tehtävänsä.

Siirtymävaiheessa alkuopetuksesta kolmannelle vuosiluokalle on erityisen tärkeää varmistaa opiskelun edellyttämien perustaitojen hallinta ja tukea kunkin oppilaan itseluottamusta koululaisena. Kolmannella ja neljännellä vuosiluokalla tuetaan erityisesti lukemisen, kirjoittamisen sekä matematiikan valmiuksissa ja elinikäisen oppimisen sekä oppimaan oppimisen taidoissa. Myös itsenäisen ja ryhmässä työskentelyn taitojen vahvistaminen sekä vastuullisuuteen oppiminen tulevat entistä tärkeämmiksi.

Lain edellyttämä erityisen tuen päätöksen tarkistaminen on tehtävä ennen kolmannen vuosiluokan opintojen alkamista.

Verrattaessa alkuopetukseen opiskelu laajenee kolmannella ja neljännellä vuosiluokalla. Uusina oppiaineina tulevat ruotsinkielen sekä yhteiskuntaopin opiskelu sekä valinnaisaineet. Tuttuja oppiaineita ovat suomenkieli ja kirjallisuus, matematiikka, espanjankieli, englanninkieli, ympäristöoppi, uskonto, musiikki, kuvataide, käsityö ja liikunta. Kolmannella ja neljännellä luokalla kaikki oppiaineet arvioidaan oppimiselle asetettujen tavoitteiden suuntaisesti Suomen valtakunnallisen perusopetuksen opetussuunnitelman pohjalta.

Costan kristillisessä koulussa nähdään ensiarvoisen tärkeäksi opettaa tässä esitettyjen oppiainesisältöjen sekä laajalaisten taitojen rinnalla kokeilevaa kulttuuria, uteliaisuutta, luovuutta ja myötätuntoa.

Suomenkieli ja kirjallisuus

Costan kristillisen koulun opetussuunnitelmassa on kaksi äidinkieli ja kirjallisuus - oppimäärää, eli suomen kieli ja kirjallisuus sekä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus. Oppiaineen tehtävä sekä oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet ovat yhteisiä molemmille oppimäärille ja samoin ohjaukseen, eriyttämiseen ja tukeen sekä oppimisen arviointiin liittyvät erityiset näkökulmat. Myös tälle oppiaineelle määritellyt kolme kulmakiveä – empatia, luovuus ja kriittisyys – ohjaavat molempia oppimääriä.

Kielitaidon kehittyminen alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu elinikäisenä prosessina. Monikielinen kompetenssi kehittyy kotona, koulussa ja vapaa-ajalla. Se koostuu äidinkielten ja muiden kielten sekä niiden murteiden eritasoisista taidoista. Koulun kieltenopetuksen lähtökohtana on selkeän ja vahvan kielen käyttö eri tilanteissa. Oppilaita ohjataan tiedostamaan sekä omaa että muiden kielellisten ja kulttuuristen identiteetin monikerroksisuutta juuri kielen avulla. Myös vähemmistökielten ja uhanalaisten kielten merkitys tuodaan esiin opetuksessa.

Opetus tukee oppilaiden monikielisyyttä hyödyntämällä kaikkia, myös oppilaiden vapaa-ajalla käyttämiä kieliä. Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoaan rohkeasti.

Suomenkielen oppiainetehtävä

Suomenkielen ja kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitoja ja ohjata heitä kiinnostumaan kielestä, kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista ja tulemaan tietoisiksi itsestään viestijöinä ja kielenkäyttäjinä.

Oppiaine on monitieteinen taito-, tieto- ja kulttuuriaine. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitteeseen. Osana eettistä kasvatusta oppilaita ohjataan ymmärtämään omien kielellisten ja viestinnällisten valintojen vaikutuksia toisiin ihmisiin. Metakognitiivisista taidoista äidinkielen opetuksessa painottuvat tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen strategiset taidot.

Keskeisiä motivaatioitekijöitä kielen ja kirjallisuuden oppimisessa ovat opittavien asioiden merkityksellisyys oppilaille ja osallisuuden kokemukset. Opetuksessa, oppimisympäristön luomisessa ja opetusmenetelmien valinnassa otetaan huomioon oppilaiden erilaisuus, yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo ja tuetaan niin edistyneitä kuin oppimisvaikeuksien kanssa ponnistelevia.

Vuosiluokilla 3–4 äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen erityisenä tehtävänä on oppilaiden ilmaisu- ja vuorovaikutustaitojen sekä lukemisen ja tekstien tuottamisen taitojen ja strategioiden sujuvoittaminen ja tekstilajivalikoiman laajentaminen. Oppilaita ohjataan toimimaan tarkoituksenmukaisesti, turvallisesti ja vastuullisesti entistä monipuolisemmissa, monimediaisissa vuorovaikutustilanteissa, ja heitä ohjataan tulkitsemaan, tuottamaan ja arvioimaan yhä monimuotoisempia tekstejä osana oppimaan oppimistaan.

Suomenkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 3–4

Tavoitteena on kielellisesti virikkeinen ja yhteisöllinen oppimisympäristö, jossa oppilaiden näkemyksiä arvostetaan ja jossa on mahdollisuus tarkastella ja tuottaa tekstejä yksin ja yhdessä turvallisesti myös viestintäteknologian avulla.

Opetuksessa hyödynnetään oppilaiden itse valitsemia ja heitä kiinnostavia kirjoja ja muita monimuotoisia tekstejä sekä laajennetaan oppilaiden lukukokemuksia. Äidinkielen oppimisympäristöön kuuluu myös koulun ulkopuolinen kulttuuri- ja mediatarjonta.

Työtavat valitaan niin, että ne mahdollistavat yhdessä toimimisen ja kokemusten jakamisen sekä oppiaineen sisältöalueiden luontevan integroitumisen.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 3–4

Oppilaiden kielitaitojen kehittämiseksi annetaan malleja sekä yhteisöllistä ja yksilöllistä tukea. Myös kielellisesti taitavia oppilaita tuetaan lukuhaasteiden ottamisessa, itselleen soveltuvien työtapojen löytämisessä ja tavoitteiden asettamisessa.

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3–6

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

- monipuolisissa tilanteissa harjoitellaan omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä
- Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla sanoilla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon.
- Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitys/esiintymistilanteissa. Opiskellaan kokonaisilmaisua.

S2 Tekstien tulkitseminen

- Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinyymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja.
- Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa.
- Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä.
- Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita.
- Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla.
- Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat).
- Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa.
- Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema.
- Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

S3 Tekstien tuottaminen

- Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta.
- Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa.
- Sujuvoitetaan käsikirjoittamista ja näppäintaitoja.
- Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin.

- Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyytit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa.
- Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa.
- Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista.
- Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita.
- Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää
- Tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

- Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä.
- Tutkitaan tekstienvälisyyttä monimuotoisissa teksteissä.
- Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin ja kieliin ja vertaillaan suomeankieltä muiden, oppilaille tuttuun kielten piirteisiin.
- Tutustutaan oppilaille läheisiin kansanperinteen lajeihin ja niiden jatkaajiin nykykulttuurissa.
- Hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa, esimerkiksi kirjastoa, elokuvia, teatteria ja museoita. Tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä ja ikäkaudelle tarkoitettuja sisältöjä ja keskustellaan median roolista oppilaan arjessa.
- Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä.
- Kannustetaan ja tutustutaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön, etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Luetaan koti- ja ulkomaista lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta nykykirjallisuudesta klassikoihin ja ikäkaudelle suunnattua tietokirjallisuutta ja pohditaan kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.

Oppilaan oppimisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 3–4

Arviointi ja siihen perustuva palaute on monipuolista, konkreettista ja oppimisen taitoja kehittävää. Arviointi on osa koko oppimisprosessia. Arviointi perustuu monipuoliseen dokumentointiin siitä, miten oppilaiden laajenevat kielelliset taidot ja tekstien tuottaminen sekä tulkinta kehittyvät ja mitkä ovat heidän tietonsa kielestä, kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista.

Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa ja muiden työskentelyä, ilmaisua ja tuotoksia. Oppimista tukevan, monipuolisen ja erittelevän arvioinnin ja palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan, tiedoistaan ja työskentelyprosesseistaan ja he saavat välineitä niiden kehittämiseen.

Omaehtoinen lukeminen on tärkeä tavoite, jota tuetaan ja arvioidaan suhteessa luku- ja kirjoitustaitoon. Palautteen ja arvioinnin kohteena ovat:

- vuorovaikutustilanteissa toimiminen
- kokonaisilmänsun käyttäminen
- lukusujuvuus
- tekstien tulkitseminen ja lukustrategioiden käyttäminen
- tekstien tuottaminen ja oikeinkirjoitus
- oikeakielisyyus ja kielioppiasiat
- kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen ja käyttäminen

Matematiikka

Matematiikan opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden loogista, täsmällistä ja luovaa ajattelua sekä kehittää oppilaiden kykyä käsitellä tietoa ja ratkaista ongelmia. Matematiikan kumulatiivisesta luonteesta johtuen opetus etenee systemaagisesti. Konkretia ja toiminnallisuus ovat keskeinen osa matematiikan opetusta ja opiskelua.

Matematiikan opiskelu on tavoitteellista, sinnikkyyttä vaativaa ja pitkäjänteistä toimintaa, jossa oppilaat ottavat vastuuta omasta oppimisestaan sekä harjoittelevat kokeilun ja erehtymisen kautta myös asioita.

Matematiikan oppimisympäristöihin ja työtavat vuosiluokalla 3-4

Opetuksen lähtökohtana käytetään oppilaille tuttuja ja kiinnostavia aiheita ja ongelmia. Matematiikkaa opiskellaan edelleen oppimisympäristössä, jossa konkretisointi ja oppimisvälineet ovat keskeisessä asemassa. Oppimispelit ja -leikit ovat yksi tärkeä työtapa. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja ja oppilailla on mahdollisuus vaikuttaa työtapojen valintaan. Työskennellään sekä yhdessä että itsenäisesti.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki matematiikassa vuosiluokilla 3-4

Oppilaiden matematiikan osaamista ja taitojen kehittymistä seurataan jatkuvasti ja tarkoin. Tarjottava tuki antaa oppilaille mahdollisuuden kehittää taitojaan niin, että myönteinen asenne ja kyvykkyuden tunne vahvistuvat. Oppilaille tarjotaan sopivia välineitä oppimisen tueksi ja mahdollisuuksia oivaltaa ja ymmärtää itse. Jokaiselle oppilaalle turvataan mahdollisuus riittävään harjoitteluun.

Jokaisella oppilaalla on mahdollisuus saada opetusta myös aiempien vuosiluokkien keskeisimmistä sisällöistä, jos hän ei hallitse niitä riittävästi tai sujuvasti. Lisäksi annetaan ennakoivaa tukea uusien sisältöjen oppimiseksi. Taitavia oppilaita tuetaan tarjoamalla heille vaihtoehtoisia työskentelymuotoja ja rikastuttamalla käsiteltäviä sisältöjä. Sisältöalueita voivat olla esimerkiksi lukujen ominaisuudet, erilaiset lukujonot, geometria, luova ongelmanratkaisu ja matematiikan sovellukset ja ylempien luokkien ongelmanratkaisuharjoitteet.

Matematiikan keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3-4

S1 Ajattelun taidot

- Kehitetään taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä.
- Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

- Syvennetään ja varmennetaan ymmärrystä kymmenjärjestelmästä.
- Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.
- Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä.
- Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen.
- Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja kertolaskualgoritmi ja varmistetaan sen osaaminen. Opitaan kertotaulut 1-10 ulkoa.
- Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakoitilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.
- Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.
- Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite
- Opiskellaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa.
- Tutustutaan desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla.
- Tutustutaan prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa.

S3 Algebra

- Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan eteen ja taaksepäin ja eri säännöin.
- Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

S4 Geometria ja mittaaminen

- Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin.
- Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia.

- Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään.
- Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin.
- Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.
- Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.
- Käsitellään koordinaatosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.
- Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.
- Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu.
- Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

- Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla.
- Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.
- Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättämällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Oppilaan oppimisen arviointi matematiikassa vuosiluokilla 3-4

Vuosiluokilla 3-4 oppimisen arvioinnin päätehtävänä on tukea ja edistää oppilaiden matemaattisen ajattelun ja osaamisen kehittymistä kaikilla tavoitealueilla. Arviointi on monipuolista ja palaute oppimista ohjaavaa ja rakentavaa, mikä rohkaisee tarvittaessa uuteen yrittämiseen. Oppilaita ohjataan myös arvioimaan omaa oppimistaan ja tiedostamaan vahvuuksiaan sekä kehittymiskohteitaan. Palaute auttaa oppilaita ymmärtämään, mitä tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää ja miten harjoitella. Lisäksi oppilaita ohjataan kiinnittämään huomiota tapaansa työskennellä sekä tiedostamaan asennettaan matematiikan opiskelua kohtaan.

Oppilailta edellytetään matemaattisen ajattelunsa esilletuomista puheen, välineiden, piirtämisen ja kirjallisen työskentelyn avulla. Arvioinnin kohteena ovat tekemisen tapa, ratkaisujen oikeellisuus sekä taito soveltaa opittua.

Yhdessä työskenneltäessä arvioidaan sekä ryhmän jäsenten että koko ryhmän toimintaa ja tuotosta. Palautteella ohjataan oppilaita ymmärtämään jokaisen ryhmän jäsenen työskentelyn ja kehittymisen merkitys. Oppilaita ohjataan omien ja yhteisten tuotosten ja toiminnan arvioimiseen.

Matematiikan oppimisen arvioinnin ja palauteen kohteena ovat erityisesti

- matemaattinen ajattelu ja edistyminen
- työskentelytaidot
- käsitteiden haliinta ja soveltaminen
- monipuolinen laskutaito

Espanjankieli

Ulkosuomalaisen koulun oppilailta velvoitetaan Espanjassa paikallisen kielen opiskelua. Motivaatio vieraiden kielten opiskelun osalta on yleisesti oppilailla korkea kielen autenttisuuden vuoksi, mutta opetuksessa tuetaan sen vahvistumista. Kielen opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden omat mielenkiinnon kohteet. Kielen oppimiseen kuuluu myös vierailut, tutustumiset ja yhteistyö paikallisten koulujen ja yhteisöjen kanssa.

Espanjankielen opiskelu näkyy kaikkina koulupäivinä ja kaikissa oppimistilanteissa kielikylpyperiaattena. Sen lisäksi opiskellaan kaksi viikkotuntia espanjankielen rakenteita ja kielioppia. Kielen opiskeluun liittyy myös ympärillä olevan maailman monikielisyytteen tutustuminen. Oppilaat käyttävät tai vähintään kuulevat kasvuympäristössään monikansallisella Aurinkorannikolla joka päivä vieraita kieliä, espanjan lisäksi mm. englantia, ruotsia, saksaa ja arabiaa. Kielen opetuksessa tuetaan kielikansainväisyyttä ja moninaisuuden arvostamista.

Espanjankielen oppiainesisällöt vuosiluokilla 3-4

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

- Espanja, Latinalaisen Amerikan espanjankieliset maat ja muut espanjankieliset alueet maailmassa
- Rohkaistaan oppilasta huomaamaan espanjan kielen ja kulttuurin olemassa olo esimerkiksi eri medioiden kautta.
- Pohditaan oppilaan omaa kielihistoriaa
- Opitaan ääntämään, kuuntelemaan ja tunnistamaan eri variantteja
- Kohteliaisuusfraasit, tervehtiminen ja hyvästeleminen, voinnin kysyminen ja kertominen, laulut ja musiikki, taide ja muu kulttuuri, kieli omassa arjen lähipiirissä, non-verbaalinen kommunikaatio
- Itsestä ja omasta lähipiiristä, koulusta ja harrastuksista kertominen
- Natiivien kielenpuhujien käyttö oppitunneilla

S2 Kielenopiskelutaidot

- Tutustutaan kriittiseen erilaisten medioiden käyttöön tiedonhaussa
- Käytetään jo osaamia kieliä uuden kielen omaksumisessa

- Kannustavan ja positiivisen oppimisilmapiirin luominen muille
- Oman innostuksen ja motivaation tarkastelu ja vahvistaminen
- Vastuu oppimateriaaleista, läksyistä ja omasta työskentelystä
- Itsearviointin ja vertaisarviointin käyttäminen oman taitotason arvioinnissa ja asettamisessa.

S3 Kehittyvä kielitaito

- taito toimia vuorovaikutuksessa oman kielitaidon mukaan, korostetaan suullista kielitaitoa ja vuorovaikutusta, ääntämisen, sanapainotuksen harjoittelu, monipuolinen sanavaranto
- Ääntämisen, sanapainotuksen ja lauseintonaation harjoittelun vahvistaminen
- Monipuolisiin tekstityyppeihin tutustuminen
- Osataan tuottaa pieniä tekstejä tutuista aiheista niin suullisesti kuin kirjallisestikin.

S4 Kielirakenne johon tutustutaan

- aakkoset
- substantiivit ja niiden taivutus
- genetiivi
- numerot ja lukusanat
- adjektiivit ja niiden muodot
- verbit: olla- verbit ja presenstaivutukseen tutustuminen
- kysymyssanat
- tutustutaan persoona- ja omistuspronomineihin sekä osoittaviin pronomineihin
- datiivia vaativia verbejä
- refleksiiviverbit
- osoittavat pronominit

Oppilaan oppimisen arviointi espanjan kielessä

Vuosiluokilla 3-4 vieraan kielen arvioinnin päätehtävänä on tukea ja edistää oppilaiden kielellistä kehitystä ja rohkeutta käyttää omaa kielitaitoaan.

Arviointiin perustuvan palautteen kautta oppilas saa tietoa oman kielitaitonsa vahvuuksista sekä edistymisestään kielen oppijana.

- Arvioidaan edistyminen sana- ja käsitevarannon karttumisessa, itsensä rohkeassa ilmaisemisessa, oman viestijäkuvansa kehittämisessä, vuorovaikutustaidoissa
- Arvioidaan edistyminen kielen ja kulttuurin ymmärtämisessä, erityisesti havaintojen tekeminen sanojen merkityksestä ja arjen kielenkäyttötilanteissa

Englanninkieli

Kieli on kaiken oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen aikuinen on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä ja antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle.

Kielten opiskelussa annetaan runsaasti sijaa ilolle, leikkisyydelle ja luovuudelle. Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa.

Englanninkielen oppimisympäristöt ja työtavat vuosiluokalla 3-6

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Leikin, laulun, pelillisyyden ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita.

Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Englantia käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki englannin kielessä vuosiluokilla 3-6

Useat oppilaat käyttävät englantia kasvavassa määrin vapaa-aikanaan. Tämä oppilaiden informaalin oppimisen kautta hankkima taito otetaan huomioon opetuksen suunnittelussa ja sisältöjä valittaessa. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti kielen oppimisessa ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan oikea-aikaista, määrällistä ja laadullista tukea.

Englannin opetuksen keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3-6

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kieli0etoisuuteen

- Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen.
- Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa.
- Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle.
- Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa.
- Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen.
- Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

S2 Kielenopiskelutaidot

- Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta.
- Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen pääättelemistä asiayhteydestä.
- Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

S3 Kehittyvä kielitaito

- Taito toimia vuorovaikutuksessa
- Taito tulkita tekstejä
- Taito tuottaa tekstejä
- Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä lähtökohtana oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma.
- Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä.
- Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytimiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneegsen tarkekirjoituksen merkkejä.
- Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä.

Oppilaan oppimisen arviointi englanninkielessä vuosiluokilla 3-6

Arviointi on luonteeltaan kannustavaa ja antaa oppilaille mahdollisuuden tulla tietoisiksi omista kielitaidoistaan, kehittää niitä ja painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja.

Englannin sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan arvioidaan oppilaiden osaamista suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itse- ja vertaisarviointin keinoin. Arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet.

Hyvä osaaminen eli arvio/arvosanaa kahdeksan varten:

- Oppilas osaa kuvata pääpiirteissään, millaisia kieliä on hänen lähiympäristössään, mitkä ovat maan eniten puhutut kielet ja miten laajalti levinnyt englannin kieli on.
- Oppilas osaa tehdä havaintoja englannin kielen ja äidinkielen tai muun osaamansa kielen rakenteellisista, sanastollisista tai muista eroista ja yhtäläisyyksistä.
- Oppilas osaa kertoa, millaista englanninkielistä hänen omaa oppimistaan edistävää aineistoa on saatavilla.
- Oppilas osaa kuvata opiskelun tavoitteita ja osallistuu ryhmän yhteisten tehtävien tekoon
- Oppilas osaa asettaa tavoitteita kielenopiskelulle, harjoittelee erilaisia tapoja opiskella kieliä käyttäen myös tieto- ja viestintäteknologiaa
- Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta. Oppilas pystyy kertomaan konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita.
- Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.
- Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

Ruotsinkieli

Opetuksessa tuodaan esille Suomen muut viralliset kielet sekä vähemmistökielten ja uhanalaisten kielten merkitys. Opetus tukee oppilaiden monikielisyyttä hyödyntämällä kaikkia, myös oppilaiden vapaa-ajalla käyttämiä kieliä. Kielikasvatus edellyttää eri oppiaineiden yhteistyötä. Tavoitteena on kannustaa oppilasta kiinnostumaan Suomen ja Pohjoismaiden kielellisestä ja kulttuurisesta runsaudesta sekä motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaan.

Ruotsin kielen sisältöalueet vuosiluokka 3-4

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

- Tutustutaan ruotsin ja muiden pohjoismaisten kielten ja kulttuurien piirteisiin ja sukulaisuussuhteisiin. Vertaillaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja.
- Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Hankitaan tietoa ja keskustellaan Suomen kansalliskielistä ja vähemmistökielistä sekä niiden merkityksestä yksilölle ja yhteisölle.
- Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen.
- Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

S2 Kielenopiskelutaidot

- Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta.
- Ohjataan oppilaita huomaamaan ruotsin kieli ympärillään.
- Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuihin, muistiinpainamiskeinoja ja tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä.
- Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

- Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan ruotsia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ruotsinkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä.
- Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä ja me Suomessa ja Ruotsissa.
- Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä.
- Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella myös vaativampia kielenkäyttötilanteita.
- Opetellaan löytämään ruotsinkielistä aineistoa ympäristöstä, verkosta, kirjastosta, jne. Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomen kielestä poikkeavat foneegset merkit ja niiden ääntäminen.

Oppilaan oppimisen arviointi ruotsin kielessä vuosiluokilla 3-4

Arviointi ja palaute on luonteeltaan oppimista ohjaavaa ja kannustavaa. Se antaa oppilaille mahdollisuuden tulla tietoisiksi omista taidoistaan, kehittää niitä ja painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppimista arvioidaan monin eri tavoin ja se kohdistuu kaikkiin tälle oppiaineelle asetettuihin tavoitteisiin eri kielitaidon osa-alueilla.

Uskonto

Uskonnon opetuksen tehtävänä on antaa oppilaille laaja uskonnollinen ja katsomuksellinen yleissivistys. Se tutustuttaa uskonto- ja katsomusperinteisiin Suomessa sekä uskontoihin ja katsomuksiin muualla maailmassa. Oppiaine edistää uskonnon ja kulttuurin välisen suhteen ymmärtämistä sekä uskontojen ja katsomusten monilukutaitoa. Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja auttaa ymmärtämään niistä käytävää keskustelua.

Oppilaita ohjataan kriittiseen ajatteluun sekä tarkastelemaan uskontoja ja katsomuksia eri näkökulmista. Opetuksessa pohditaan uskon ja tiedon suhdetta sekä uskonnoille ominaista kieltä, symboliikkaa ja käsitteistöä. Uskonnon opetus antaa valmiuksia uskontojen ja katsomusten dialogiin, jota käydään sekä katsomusten sisällä että niiden välillä. Opetus kannustaa oppilaita kunnioittamaan elämää, ihmisarvoa sekä omaa ja toisen pyhää.

Opetuksessa tutustutaan eettiseen ajatteluun ja rohkaistaan oppilaita pohtimaan omakohtaisesti eettisiä kysymyksiä. Opetus tukee oppilaan itsetuntemusta, itsensä arvostamista ja elämänhallintataitojen kehittymistä. Opetus antaa oppilaalle aineksia oman identiteetin, elämäntutkimuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin. Uskonnon opetus tukee oppilaan kasvua yhteisön ja demokraattisen yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi ja maailmankansalaiseksi.

Vuosiluokilla 3-6 uskonnon opetuksessa laajennetaan ja syvennetään oman uskonnon perustietoja. Opetuksessa perehdytään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeiseenoppiin, eettisiin periaatteisiin, toimintaan ja tapoihin. Oppilaita kannustetaan ihmettelyyn ja kyselyyn. Opetuksessa tutustutaan Suomen ja Euroopan uskonnollisiin juuriin sekä uskonnolliseen ja katsomukselliseen elämään nyky-Suomessa ja Euroopassa. Oppilaat harjaannuttavat medialukutaitoaan ja heitä ohjataan arvioimaan löytämänsä tietoa.

Opetuksessa käsitellään lasten oikeuksia ja yksilön vastuuta omista teoistaan. Opetuksessa harjoitellaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja sekä tuetaan oppilaita muodostamaan ja perustelemaan omia näkemyksiä. Oppilaita rohkaistaan ystäväyteen, myönteisen luokka- ja kouluyhteisön rakentamiseen sekä toimimaan syrjintää ja epäoikeudenmukaisuutta vastaan.

Uskontoa on Costan kristillisessä koulussa kaikilla oppilaille kaksi viikkotuntia, mikä tarjoaa mahdollisuuden kaikkien opiskeltävien teemojen syventämiseen ja monipuolisten, katsomustietoisuutta kehittävien ja prosessoivien työskentelytapojen käyttämiseen. Tärkeimpinä työvälineinä uskonnonopetuksessa ovat oppikirjojen ohella kertomukset sekä Raamatusta että muista kirjoista.

Uskonnon oppimäärä sisältää valtakunnallisten opetussuunnitelman perusteiden mukaiset evankelisluterilaisen uskonnon sisällöt. Opetuksessa otetaan huomioon, että oppilaat kuuluvat useisiin eri kristillisiin kirkkokuntiin ja seurakuntiin tai eivät kuulu lainkaan. Opetuksen tavoitteena ei ole uskontoon sitouttaminen eikä minkään yksittäisen uskonnollisen yhdyskunnan jäsenyyteen kasvattaminen, vaan laaja-alainen uskonnollinen ja katsomuksellinen yleissivistys sekä henkisen ja hengellisen osa-alueen sisältämien tarpeiden huomioiminen oppilaan kehityksessä.

Oppiainesisällöt uskonnon opiskelussa vuosiluokilla 3-4

S1 Suhde kristilliseen uskontoon

- Pyhät kirjoitukset ja henkilöt
- Raamatun osat: Vanha testamentti ja Uusi testamentti, kertomukset, Raamatullisia ja kristillisiä käsitteitä, Raamatun käsittelytaidot
- Rukous: Herran siunaus ja Isä Meidän ja rukousperinne

- Kymmenen käskyä hyvän elämän pohjana ja arkeen sovellettuna, vertailua ja vaikutukset Suomen ja Espanjan lakiin ja YK:n ihmisoikeuksien julistukseen
- Kristillinen jumalakäsitys: Jumalan johdatus ja huolenpito Raamatun henkilöiden elämässä
- Kirkkovuoden keskeiset juhlat ja niihin liittyvät perinteet sekä syboliikka
- Pyhän käsite, harjaantumista oman ja toisen pyhän tunnistamiseen ja kunnioittamiseen, pyhät paikat ja rakennukset
- Lasten hengelliset laulut, kirkkovuoden musiikki ja kirkkotaide
- Seurakunta, koululaisjumalanpalvelus
- Lähetyskäsky ja lähetystyö Euroopassa ja maailmassa

S2 Uskontojen maailma

- Oma perhe, suku, kotikirkko, seurakunta ja uskonto, luokkaryhmän oppilaiden eri seurakuntayhteyksiin tutustumista
- Juutalaisuus, islam ja kristinusko
- Uskonottomuus
- Populäriskulttuuri ja media
- Eri uskontoja ja niiden eettisiä elämänohjeita, musiikki, taide
- Kristinuskon tulo Suomeen, luterilaisen kirkon synty, Suomen ja Espanjan kristilliset kirkot, herätysliikkeet ja uskonnolliset yhteisöt
- Pyhät perinteet Suomessa, Espanjassa ja Euroopassa
- Eettisiä kysymyksiä Raamatun kertomusten ja arjen esimerkkien valossa, tekojen seurauksia

S3 Hyvä elämä

- Yk ihmisoikeudet, ihmisarvo
- Vastuullisuus, valinnat ja auttaminen
- Suhde kuluttamiseen, kohtuullisuus, omastaan antaminen
- Elämän kunnioittaminen ja huolenpito luomakunnasta, globaali vastuu
- Tunnekasvatus: tunteiden tunnistaminen, ilmaisu ja rakentava toiminta
- Kokonaisvaltainen hyvinvointi: fyysinen, psyykkinen, sosiaaliset ja hengellinen osa
- Itsensä ja toisen arvostaminen Jumalalle rakkaana, ainutlaatuisena persoonana
- Jumalan huolenpidon ja turvallisuuden kokemusten jakaminen
- Selviytymistarinat Raamatun kertomuksissa ja nykymaailmassa
- Jeesuksen toiminta ja opetukset

Uskonnon opetuksessa oppimisen arviointi vuosiluokilla 3-4

Arviointi on luonteeltaan ohjaavaa ja kannustavaa. Palautteella pyritään rohkaisemaan oppilasta perehtymään ja tutkimaan uskontojen keskeisiä lähteitä ja piirteitä sekä tekemään

asioista omia tulkintoja. Arvioinnissa otetaan huomioon monimuotoiset kirjallisen ja suullisen tuottamisen tavat sekä muun tekemisen ja ilmaisumuotojen kautta osoitettu osaaminen. Tärkeää on niiden kautta osoitettu taito ilmaista itseään ja ajatuksiaan.

Yksityiskohtaisen tiedon muistamisen sijaan arvioinnissa kiinnitetään erityisesti huomiota tiedon soveltamiseen sekä ajattelun kehittymiseen.

Ympäristöoppi

Ympäristöoppi on biologian, maantiedon, fysiikan, kemian ja terveystiedon tiedonaloista koostuva integroitu oppiaine, jonka opetukseen sisältyy kestävän kehityksen näkökulma. Ympäristöopissa yhdistyy sekä luonnon- että ihmistieteellisiä näkökulmia.

Ympäristöopissa oppilaat nähdään osana ympäristöä, jossa he elävät. Lähtökohtana on luonnon kunnioittaminen ja ihmisoikeuksien mukainen arvokas elämä. Ympäristöopin opetus tukee oppilaiden ympäristösuhteen rakentumista, maailmankuvan kehittymistä sekä kasvua ihmisenä. Ympäristöopin monitieteinen perusta edellyttää, että oppilaat harjaantuvat hankkimaan, käsittelemään, tuottamaan, esittämään, arvioimaan ja arvottamaan tietoa erilaisissa tilanteissa.

Tieteellistä tietoa käytetään opetuksen perustana ja kriittisen ajattelun kehittämiseen kiinnitetään huomiota. Ympäristöopissa kiinnitetään huomiota kestävän kehityksen ekologiseen, kulttuuriseen, sosiaaliseen ja taloudelliseen ulottuvuuteen.

Ympäristöopin tavoitteiden kannalta keskeistä oppilaiden oppiminen käyttämään monipuolisesti erilaisia opiskelutapoja. Erityisesti tärkeää on turvallinen ja muut huomioiva toimiminen eri oppimisympäristöissä. Oppilaille annetaan mahdollisuus myös syventymiseen ja rauhoittumiseen.

Ympäristöopin oppisisällöt vuosiluokilla 3-4

Opetuksen tavoitteena on herättää ja syventää oppilaiden kiinnostusta ympäristöopin eri tiedonaloja kohtaan.

Biologian kannalta keskeistä on

- oppia tuntemaan ja ymmärtämään luonnonympäristöä, ihmistä, elämää, sen kehittymistä ja reunaehtoja maapallolla

Maantiedon kannalta keskeistä on

- tutkia omaa lähiympäristöä sekä ymmärtää erilaisia alueita maapallolla, niillä esiintyviä ilmiöitä ja alueilla asuvien ihmisten elämää.

Fysiikan kannalta keskeistä on

- ymmärtää luonnon perusrakenteita ja ilmiöitä, ja selittää näitä ilmiöitä käyttäen myös omissa tutkimuksissa saatavaa tietoa.

Kemian kannalta keskeistä on

- havaita erilaisia aineita ympärillämme sekä tutkia, kuvailla ja selittää niiden ominaisuuksia, rakenteita ja niissä tapahtuvia muutoksia.

Terveystiedon kannalta keskeistä on

- oppia ymmärtämään terveyttä tukevia ja suojaavia tekijöitä ympäristössä ja ihmisten toiminnassa, ja edistää terveyttä, kokonaisvaltaista hyvinvointia ja turvallisuutta tukevaa osaamista.

S1 Minä ihmisenä

- Ihmisen rakenne ja keskeiset elintoimintoinnot sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheet
- Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä.
- Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja.
- Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin.
- Harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä.
- Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

- Arjen tilanteissa harjoitellaan selittämään ilmiöitä ja teknologiaa
- Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita.
- Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus
- Harjoitellaan toimintaa ensiapu- ja vaaratilanteissa
- Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

- Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Espanjan ja Euroopan muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa.
- Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen.
- Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomedialla.

S4 Ympäristön tutkiminen

- Oppilaiden omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä.

- Elinympäristön elollinen ja eloton luonto, rakennettu ja sosiaalinen ympäristö
- Ympäristön ilmiöt, materiaalit ja teknologiset sovellukset.
- Harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia, tutustutaan voiman käsitteeseen.
- Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua.
- Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta.
- Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

- Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia.
- Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle.
- Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen.
- Tutkitaan ääni- ja valoilmioita.
- Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen.
- Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, luonnonvarojen kestävä käyttö
- Oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan.
- Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista.
- Terveiden edistäminen
- Oman kulttuuriperinnön vaaliminen
- Monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa.
- Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Oppilaan oppimisen arviointi ympäristöopissa vuosiluokilla 3-4

Tutkimuksissa ja projekteissa keskitytään arvioimaan vain muutamaa osa-aluetta kerrallaan yhdessä astettujen tavoitteiden mukaisesti. Oppilaita ohjataan tunnistamaan omia ennakkotietojaan, -taitojaan ja -käsitteisiään. Työskentelyn etenemistä ohjataan rakentavan palautteen, kysymysten ja konkreettisten kehittämissuositusten avulla.

Oppilaille tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia osoittaa oppimistaan. Arviointi perustuu monimuotoisten tuotosten lisäksi oppilaiden työskentelyn havainnointiin ja keskusteluihin.

Sisällön lisäksi arvioidaan olennaisen hahmottamista, tiedonhakua ja ilmaisun selkeyttä. Kokonaisuuksien lopussa arvioidaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Huomioitavaa on, että arvioinnin kohteena eivät ole oppilaiden arvot, asenteet, terveyskäyttäytyminen, sosiaalisuus, temperamentti tai muut henkilökohtaiset ominaisuudet.

Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä tutkimisen ja toimimisen taitojen lisäksi myös eri tiedonalojen osaaminen.

Arvioinnin kohteena ovat erityisesti

- taito kuvata esimerkkien avulla kestävän tulevaisuuden rakentamista tukevia ja uhkaavia tekijöitä
- taito kuvata erilaisia keinoja lähiympäristön ja -yhteisöjen vaalimiseen, kehittämiseen ja niihin vaikuttamiseen
- toiminta yhteisessä vaikuttamisprojektissa
- taito muodostaa aiheeseen liittyviä kysymyksiä, joita voi kehittää tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdaksi
- taito havainnoida, mitata ja dokumentoida tuloksia ohjeiden mukaisesti
- taito osaa suunnitella pieniä tutkimuksia yksin tai yhdessä muiden kanssa
- taito syy-seuraussuhteiden tunnistamisessa ja yksinkertaisten johtopäätöksiä tekeminen tuloksista.
- taito osata esittää tuloksiaan selkeästi
- taito osaa kuvata joidenkin arjen teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja antaa esimerkkejä niiden merkityksestä
- taito osata esitellä keskeisiä hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä tekijöitä esimerkkien avulla, kuvata turvallisuusohjeita ja toimintatapoja
- taito osata hakea tietoa erilaisista tietolähteistä ja valita joitakin luotettavia tietolähteitä
- taito osata havainnoida ja kuvata yksinkertaisia fysikaalisia ilmiöitä arjessa, olomuotoja, ominaisuuksia

Yhteiskuntaoppi vuosiluokilla 4-6

Yhteiskuntaopin opiskelu tukee oppilaiden kasvua aktiivisiksi, vastuuntuntoisiksi ja yrittäjäiksi kansalaisiksi. Oppilaita ohjataan toimimaan erilaisuutta ymmärtävässä, ihmisoikeuksia ja tasa-arvoa kunnioittavassa moniarvoisessa yhteiskunnassa demokratian arvojen ja periaatteiden mukaan. Oppiaineen tehtävänä on antaa yhteiskunnan toiminnasta ja kansalaisen vaikutusmahdollisuuksista tiedollinen perusta sekä rohkaista oppilaita kehittämään oma-aloitteisiksi yhteiskunnallisiksi ja taloudelliseksi toimijoiksi.

Yhteiskuntaopin opetuksessa oppilaita ohjataan seuraamaan ajankohtaisia kysymyksiä ja tapahtumia sekä ymmärtämään niiden yhteyksiä omaan elämään. Keskeistä on oppia

hankkimaan ja arvioimaan kriittisesti erityyppisten toimijoiden tuottamaa tietoa sekä soveltamaan sitä kohtaamisissaan tilanteissa.

Oppilaita kannustetaan osallistumaan sekä toimimaan aktiivisesti ja rakentavasti erilaisissa tilanteissa ja yhteisöissä. Heitä ohjataan ymmärtämään, että yhteiskunnallinen päätöksenteko perustuu valintoihin, joita tehdään vaihtoehtoisten mahdollisuuksien välillä pyrkimyksenä löytää yhteisymmärrys.

Vuosiluokilla 4-6 yhteiskuntaopin opetuksen painopisteenä on perehtyminen yhteisölliseen elämään ja rakentavaan vuorovaikutukseen. Oppilaat harjoittelevat päätöksentekoa ja vaikuttamisessa tarvittavia taitoja kouluyhteisössä sekä muiden lähiyhteisön toimijoiden kanssa. Opetus vahvistaa oppilaiden kiinnostusta työtä, työelämää ja yrittäjyyttä sekä eri ammatteja kohtaan.

Yhteiskuntaopin opiskelussa käytetään vuorovaikutuksellisia, elämyksellisiä ja toiminnallisia työtapoja tiedon luomisessa, kuten simulaatioita, opetuskeskusteluja, väittelyitä ja draamaa.

Yhteiskuntaopin keskiöt oppimisen siällöt

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

- Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan yksilön, perheen ja muiden lähiyhteisöjen näkökulmasta. Pohditaan, kuinka jokainen voi itse vaikuttaa lähiyhteisön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen.
- Perehdytään työntekoon, ammatteihin, omaan rahan käyttöön ja talouden hoitoon sekä vastuulliseen kuluttamiseen arjen tilanteissa.

S2 Demokraattinen yhteiskunta

- Perehdytään erilaisiin oppilasta lähellä oleviin yhteisöihin, niiden jäsenten oikeuksiin ja velvollisuuksiin, sekä harjoitellaan yhteistä päätöksentekoa.
- Tarkastellaan demokraattisen toiminnan arvoja ja perusperiaatteita kuten ihmisoikeuksia, tasa-arvoa sekä yhdenvertaisuutta. Verrataan Espanjan monarkian, kuningaskunnan toimintaan.
- Tutustutaan eri kulttuureihin ja vähemmistöryhmiin.

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikutus

- Tarkastellaan ja harjoitellaan käytännössä demokraattisen vaikuttamisen ja yhteiskunnassa toimimisen taitoja, joita tarvitaan erilaisten yhteisöjen vastuullisena ja osallistuvana jäsenenä luokassa, koulussa, erilaisissa harrastuksissa ja järjestöissä, mediassa sekä taloudellisessa toiminnassa.
- Harjoitellaan yhteistyötä lähiyhteisön toimijoiden kanssa.

S4 Taloudellinen toiminta

- Tarkastellaan taloudellista toimintaa ja sen merkitystä.
- Perehdytään rahankäyttöön ja ansaitsemiseen, säästämiseen ja kestävään kuluttamiseen.

- Tutustutaan suomalaiseen ja paikallisen espanjalaisen talouden toimintaan, kuten lähiympäristön yrityksiin, työpaikkoihin ja palveluiden tuottajiin.

Yhteiskuntaopin arviointi vuosiluokalla 4

Oppimisen arvioinnilla ja palautteella ohjataan ja kannustetaan toimimaan aktiivisesti ja rakentavasti omissa lähiyhteisöissään ja soveltamaan käytännössä yhteiskunnasta oppimiaan tietoja ja taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon monipuolisesL erilaisia toiminnan ja tuottamisen tapoja. Huomiota kiinnitetään yhteiskunnallisten tietojen ja taitojen hallintaan.

Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppilas hahmottaa ympäröivän yhteiskunnan toimintaa sekä näkee itsensä osana kansalaisyhteiskuntaa omat vaikuttamismahdollisuutensa ja vastuunsa tiedostaen. Eettistä arviointikykyä ei käytetä arvioinnin kohteena.

Arvioinnin ja apalutteen kohteena ovat

- yhteisten sääntöjen merkitys ja toiminta niiden mukaisesti
- perustelutaidot, miksi ihmisoikeudet ovat tärkeitä ja mihin oikeusjärjestelmää tarvitaan
- kuvailuntaidot, millainen merkitys medially on oppilaan omassa elämässä ja miten erilaisia medioita voidaan käyttää vaikuttamisen välineenä
- esimerkkien antaminen työnteon ja yrittäjyyden merkityksestä perheen toimeentulon lähteenä ja yhteiskunnan toimivuuden perustana
- selitystaito ja ymmärrys esimerkkien avulla, miten eri toimijoiden tuottamaan yhteiskunnalliseen tietoon liittyy erilaisia arvoja, näkökulmia ja tarkoituksia
- demokraattisessa yhteisössä toimimisen periaatteiden ja taitojen soveltamistaito, kuten kuunteleminen, kantaa ottaminen, sopeutuminen enemmistön päätöksiin sekä vaikuttaminen lähiyhteisössä
- perustelutaidot omaan rahankäyttöön sekä kuluttamiseen liittyvissä ratkaisuissa sekä pystyy kertomaan, millaisia muihin ihmisiin sekä ympäristöön ulottuvia vaikutuksia hänen kuluttamispäätöksillään on

Käsityö

Käsityön oppiaineen tehtävänä on ohjata oppilaitakäsityöilmaisuun, muotoiluun, teknologian käyttöön ja kokonaiseen käsityöprosessin hallintaan. Tähän kuuluu tuotteen tai teoksen itsenäinen tai yhteisöllinen suunnittelu, valmistus ja oman tai yhteisen käsityöprosessin arviointi. Opetuksessa painotetaan oppilaiden erilaisia kiinnostuksen kohteita ja korostetaan yhteisöllistä toimintaa.

Käsityön tekeminen on tutkivaa, keksivää ja kokeilevaa toimintaa ja siinä toteutetaan ennakkoluulottomasti erilaisia visuaalisia, materiaalisia, teknisiä sekä

valmistusmenetelmällisiä ratkaisuja. Käsityö kehittää oppilaiden avaruudellista hahmottamista, tuntoaistia ja käsillä tekemistä, jotka edistävät motorisia taitoja, luovuutta ja suunnitteluosaamista. Käsityön merkitys on pitkäjänteisessä ja innovatiivisessa työskentelyprosessissa sekä itsetuntoa vahvistavassa, mielihyvää tuottavassa kokemuksessa.

Oppiaineen tavoitteiden kannalta otetaan huomioon oppilaiden erilaiset edellytykset ja tarpeet käsityön opiskeluun ja tehdään sen mukaisia eriytettyjä ratkaisuja esimerkiksi käytettävien oppimisympäristöjen, työtapojen ja oppimistehtävien valinnassa.

Käsityön oppisisällöt vuosiluokilla 3-4

S1 Ideointi

- Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi.
- Yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.
- Tutustutaan kansalliseen ja kansainväliseen käsityön kulttuuriin ja kulttuuriperintöön esimerkiksi virtuaalisesti sekä museo-, näyttely- ja kirjastokäynnin.

S2 Suunnittelu

- Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa.
- Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi.
- Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

S3 Kokeilu

- Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä.
- Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja.
- Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

S4 Tekeminen

- Valmistetaan erilaisia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia, joiden toteuttamiseen käytetään monenlaisia käsityössä tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita. Työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana.

S5 Soveltaminen

- Opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä
- Tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin
- Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

S6 Dokumentointi ja arviointi

- Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia.
- Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä.
- Opetellaan antamaan yksilö- ja ryhmä- ja vertaispalautetta.

Käsityön oppimisen arviointi ja palaute viuosiluokilla 3-4

Palaute on ohjaavaa ja kannustavaa, koko käsityöprosessia koskevaa. Eri vaiheiden dokumentointi toimii arvioinnin välineenä. Palautteen antamisessa korostetaan myönteisesti oppilaan kehittymistä ja kannustetaan osaamisen laajentamiseen ja syventämiseen. Arviointikeskustelussa ja muussa palautteessa osoitetaan kehittämiskohde ja ohjataan kehittämään suorituksia. Ryhmän työskentelyä ja tuotosta voidaan esitellä ja arvioida yhdessä, jolloin oppilaat oppivat esiintymistä, asioiden selkeää ja jäsenneltyä esittämistä, toisten työskentelyn arvostamista ja rakentavaa palautteen antoa.

Käsityön arvioinnissa kohteena ovat erityisesti

- suunnittelutaidot ja kokeileva luovuus
- tavoitteellinen toiminta
- käsityöprosessin työvaiheiden dokumentointitaidot
- tarkoituksenmukaiset materiaali- ja valmistustekniikat
- esteettisyys ja huolellisuus
- tuotteiden ekologisuuden ja elinkaaren huomioiminen, kestävä kehitys
- arviointitaidot

Kuvataide

Kuvataiteen opetuksen tehtävä on ohjata oppilaita tutkimaan ja ilmaisemaan kulttuurisesti moninaista todellisuutta taiteen keinoin. Oppilaiden identiteettien rakentumista, kulttuurista osaamista ja yhteisöllisyyttä vahvistetaan kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla.

Oppilaiden omat kokemukset, ja mielikuvitus ja kokeileminen luovat perustan kuvataiteen opetukselle. Oppilaille tarjotaan tapoja arvottaa todellisuutta ja vaikuttaa siihen.

Kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistamalla tuetaan traditioiden välittymistä ja uudistumista. Kuvataiteen opetuksessa luodaan perustaa oppilaiden paikalliselle ja globaalille toimijuudelle.

Taiteelle ominainen työskentely harjaannuttaa kokemukselliseen, moniaistiseen ja toiminnalliseen oppimiseen. Oppilaita ohjataan käyttämään monipuolisesti erilaisia välineitä, materiaaleja, teknologioita, tekniikoita ja ilmaisun keinoja. Sisältöjen valinnassa hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia.

Tavoitteena on tarjota oppimisympäristöjä ja työtapoja, joilla mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, teknologioiden ja ilmaisukeinojen käyttäminen sekä niiden luova soveltaminen. Opetustilanteissa vahvistetaan aktiivisen kokeilemisen ja harjoittelun rohkaisevaa ilmapiiriä sekä tuetaan havainnointitaitoja, pitkäjänteistä työskentelyä sekä tutkivaa ja tavoitteellista taideoppimista yksin ja ryhmissä. Opetusta eriytetään tarvittaessa esimerkiksi ilmaisukeinojen, työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnoilla.

Kuvataide auttaa näkemään luomakunnan kauneuden, joka näkyy sekä ympäröivässä globaalissa ja lokaalissa luonnossa kuin myös ihmisten tuotoksissa maalauksista erilaisiin rakennettuihin kokonaisuuksiin.

Costan kristillisen koulun oppilaat osallistuvat koulun uutiskirjeen tekemiseen muunmuasa piirroksilla ja muilla tuotoksillaan.

Kuvataiteen oppisisällöt vuosiluokilla 3-4

S1 Omat kuvakulttuurit

- kuvallinen tuottamisen ja itseilmaisuus
- kuvallisen työskentelyn lähtökohtana oppilaiden tekemät kuvat ja kuvakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti
- oppilaiden omien kuvakulttuurien merkitys osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

- erilaiset ympäristöt, esineet, mediakulttuurit ja virtuaalimaailmat
- rakennettu ja luonnon ympäristö sekä media
- vakiintuneet kuvakulttuurit, uudistavat ja erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamat kuvat sekä visuaalisen kulttuurin ilmiöt

S3 Taiteen maailmat

- eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotettua kuvataide
- taiteelle ominaiset toimintatavat
- taiteen eri lajit sekä erilaiset käsitykset taiteesta
- kulttuuri-identiteetin vaikutus taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen
- visuaalisen kulttuurin havaitseminen ja tulkinta

Oppimisen arviointi ja kuvataiteessa vuosiluokilla 3-4

Oppimiseen perustuva palaute kuvataiteessa on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Palautteella tuetaan pitkäjänteisten työtapojen sekä itsearviointitaitojen kehittymistä.

Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä havainnoida edistymistä

- kuvien tuottamisessa ja kuvallisessa itseilmaisussa
- erilaisten materiaalien, tekniikoiden ja ilmaisukeinoja käytössä
- kuvallisessa vastaanottamisessa
- sekä kuvien tulkitsemiseen liittyvien taitojen kehittämisessä

Musiikki

Musiikin opetuksen tehtävänä on luoda edellytykset monipuoliseen musiikilliseen toimintaan ja aktiiviseen kulttuuriseen osallisuuteen. Opetus ohjaa oppilaita tulkitsemaan musiikin monia merkityksiä eri kulttuureissa sekä yksilöiden ja yhteisöjen toiminnoissa. Oppilaiden musiikillinen osaaminen laajenee, mikä vahvistaa myönteistä suhdetta musiikkiin ja luo pohjaa musiikin elinikäiselle harrastamiselle. Musiikin opetus rakentaa arvostavaa ja uteliasta suhtautumista musiikkiin ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen.

Oppilaiden ymmärrys musiikkikäsitteistä ja ilmaisukeinoista syvenee ja laajenee samalla, kun taidot laulaa, soittaa, säveltää, liikkua ja kuunnella kehittyvät. Ääniin ja musiikin ilmaisukeinoihin liittyvää luovaa ja esteettistä ajattelua edistetään luomalla tilanteita, joissa oppilaat voivat suunnitella ja toteuttaa erilaisia musiikillisia tai monitaiteellisia kokonaisuuksia. Näissä tehtävissä oppilaat käyttävät mielikuvitustaan ja kekseliäisyyttään yksin tai yhdessä muiden kanssa.

Musiikin keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3-4

Musiikillisten tietojen ja taitojen oppiminen tapahtuu musisoiden eli laulaen, soittaen, kuunnellen, liikkuen, improvisoiden ja säveltäen sekä taiteidenvälisessä työskentelyssä. Musiikin opetuksessa ja työskentelyn suunnittelussa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet, aikaisempi oppiminen ja kiinnostuksen kohteet. Niiden pohjalta tehdään muun muassa työtapoja, opetusvälineiden käyttöä ja ryhmätyöskentelyä koskevat ratkaisut niin, että oppilaita kuullaan. Ratkaisuilla luodaan oppimista edistäviä yhteismusisoinnin tilanteita sekä vahvistetaan jokaisen oppilaan oppimisen iloa, opiskelutaitoja ja oma-aloitteisuutta.

Kristillisen koulun arvomaailma tarjoaa toimivan alustan arvokeskusteluille myös musiikintunneilla. Musiikki sisältää sekä peilaa useita erilaisia arvoja ja asenteita joita on hyvä punnita keskustelemalla yhdessä. Costan kristillisessä koulussa musiikki on luonnollinen osa opetuksen ohjelmistoa sekä koulun toimintakulttuuria. Musiikin ja sen ympärillä tapahtuvien ilmiöiden objektiivinen tarkastelu on myös tärkeä osa musiikin opetuksen mediakasvatusta.

S1 Miten musiikissa toimitaan

- musisoivan ryhmän jäsenenä toimiminen
- luontevaa äänenkäyttö ja laulaminen, liikkuminen sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien käyttäminen
- perussoittotekniikat yhteismusisoinnissa
- ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyyn monipuolinen kehittäminen

S2 Mistä musiikki muodostuu

- Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen.
- musiikin symboleiden opiskelu ja niiden kuvaaminen musiikillista tapahtumaa selitettäessä
- musiikillinen tulkintataito

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

- omien kokemuksien ja havaintojen tekeminen musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella
- musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina

S4 Ohjelmisto

- oppilaiden omat kulttuurit, kulttuuriperinnön vaaliminen ja kulttuurisen ymmärryksen avartaminen
- lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia , kansanmusiikkia ja hengellistä musiikkia
- musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset
- opetuksessa hyödynnetään taide- ja kulttuurilaitosten sekä muiden yhteistyötahojen tarjoamia mahdollisuuksia

Oppilaan oppimisen arviointi musiikissa vuosiluokilla 3-4

Musiikin opetuksessa oppilaat saavat ohjaavaa ja rohkaisevaa palautetta erityisesti yhteistoiminnan ja musiikillisten taitojen harjoittelemisessa. Palaute ohjaa jokaista oppilasta hahmottamaan musiikkia ja musiikkikäsitteitä sekä kehittämään toimintaansa ryhmän jäsenenä suhteessa soivaan musiikilliseen kokonaisuuteen.

Palautteen arvioinnin kohteita ovat

- yhteismusisointitaitojen kehittyminen
- käsitteellisen ajattelun ja oppimaan oppimisen taitojen kehittyminen
- kehon käyttö musiikillisessa itseilmaisussa
- keksiäisyys ja luovuus musiikillisessa tuottamisessa
- musiikillisten kokemusten jakaminen ja havaintojen perustelutaidot
- musiikillisten merkintöjen käyttäminen ja soveltaminen

Liikunta

Liikunnan opetuksen tehtävänä on vaikuttaa oppilaiden hyvinvointiin tukemalla fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyä sekä myönteistä suhtautumista omaan kehoon. Oppiaineessa tärkeitä mahdollisuudet iloon, keholliseen ilmaisuun, osallisuuteen, sosiaalisuuteen, rentoutumiseen, leikinomaiseen kisailuun ja ponnisteluun sekä toisten auttamiseen.

Opetuksessa korostuvat kehollisuus, fyysinen aktiivisuus ja yhdessä tekeminen. Liikunnan avulla edistetään yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja yhteisöllisyyttä sekä tuetaan kulttuurista moninaisuutta. Opetus on turvallista, ja se perustuu paikallisten olosuhteiden tarjoamiin mahdollisuuksiin. Liikkumaan kasvamisen osatekijöitä ovat oppilaiden ikä- ja kehitystason mukainen fyysisesti aktiivinen toiminta, motoristen perustaitojen oppiminen ja fyysisten ominaisuuksien harjoittelu.

Liikunnan avulla kasvamiseen kuuluu toisia kunnioittava vuorovaikutus, vastuullisuus, pitkäjänteinen itsensä kehittäminen, tunteiden tunnistaminen ja säätely sekä myönteisen minäkäsityksen kehittyminen.

”Yhdessä toimien ja taitoja harjoitellen”

Vuosiluokilla 3-4 opetuksen pääpaino on motoristen perustaitojen vakiinnuttamisessa ja monipuolistamisessa sekä sosiaalisten taitojen vahvistamisessa. Oppilaat osallistuvat kehitysvaiheensa mukaisesti toiminnan suunnitteluun ja vastuulliseen toteuttamiseen.

Liikunnan oppisisällöt vuosiluokilla 3-4

S1 Fyysinen toimintakyky

- Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa.
- Harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekötaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina sekä tehtäviä, joissa erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen ja eri liikuntalajien avulla.
- Uintia, vesiliikuntaa ja vesipelastusta
- Nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa vahvistavia harjoitteita
- Leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.
- Oman toimintakyvyn arviointia

S2 Sosiaalinen toimintakyky

- Myönteistä yhteisöllisyyttä lisääviä pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon ja auttamaan muita
- Tehtäviä ja harjoitteita, joissa opitaan vastuun ottamista omasta toiminnasta, yhteisistä asioista ja säännöistä.

S3 Psyykkinen toimintakyky

- Tehtäviä ja harjoitteita, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi.
- Yhteisillä tehtävillä harjoitellaan myös vastuun ottamista.
- Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä autetaan myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä ja tervellisen ja liikkuvan elämäntavan omaksumista.

Oppilaan oppimisen arviointi liikunnassa vuosiluokilla 3-4

Oppilaiden kasvamista liikuntaan ja liikunnan avulla tuetaan monipuolisella, kannustavalla ja ohjaavalla palautteella ja arvioinnilla. Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön oppilaan oppimisesta ja työskentelystä.

Palautteessa ja arvioinnissa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset vahvuudet sekä kehittymistarpeet ja tuetaan niitä. Liikunnan opetuksessa ja arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan kulloinenkin terveydentila ja erityistarpeet. Arviointi toteutetaan oppilaan toimintaa ja työskentelyä havainnoimalla. Liikunnan arviointi perustuu fyysisen-, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn tavoitteisiin. Huomiotavaa on, että arvioinnin kohteina ovat oppiminen ja työskentely, joten fyysisten kunto-ominaisuuksien tasoa ei käytetä arvioinnin perusteena.

Arvioinnin kohteina ovat erityisesti

Fyysinen toimintakyky

- Oppilas osallistuu toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntatehtäviä
- Oppilas tekee eri liikuntatilanteissa, kuten leikeissä ja peleissä, tarkoituksenmukaisia ratkaisuja
- Oppilas osaa tasapainoilla ja liikkua erilaisissa oppimisympäristöissä
- Oppilas osaa käsitellä erilaisia liikuntavälineitä
- Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja harjoittaa nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa
- Oppilas on perusuimataitoinen (Osaa uida 50 metriä kahta uintitapaa käyttäen ja sukeltaa 5 metriä pinnan alla)

Sosiaalinen toimintakyky

- Oppilas osaa toimia eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.
- Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa pyrkivänsä vastuullisuuteen yhteisissä oppimistilanteissa.

Psyykkinen toimintakyky

- Oppilas osaa yleensä työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti

LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN VUOSILUOKILLA 3-4

Laaja-alaisten taitojen oppimisen tavoitteena vuosiluokilla 3-6 on, että oppilaan osaamisen kehittyminen vahvistaa hänen edellytyksiään itsensä tuntemiseen ja arvostamiseen sekä oman identiteetin muotoutumiseen. Identiteetti rakentuu vuorovaikutuksessa toisten ihmisten ja ympäristön kanssa. Ystävyyden ja hyväksytyksi tulemisen merkitys kouluarjessa on siis suuri. Nämä ikävuodet ovat erityisen otollisia myös kestäväen elämäntavan omaksumiselle ja kestäväen kehityksen tarpeen pohtimiselle. Kolmos-nelosvuosiluokilla pääpaino on ”Minun hyvinvointini ja minun taitoni”- tilanteissa.

Laaja-alaisen osaamisen painopisteet lukuvuodelle 24-25 ovat:

1. Ajattelun ja oppimisen taidot (L1): **Annamme tilaa ja aikaa ihmettelulle ja kokeilulle.**
2. Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2): **Yhdessä olemme enemmän.**
3. Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3): **Elämme ja voimme hyvin.**
4. Monilukutaito (L4): **Tulkitsemme ympäröivää maailmaa.**
5. Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5): **Verkostot mahdollistavat laajan yhteyden.**
6. Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6): **Toimimme yritteliäästi.**
7. Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestäväen tulevaisuuden rakentaminen (L7): **Kannamme vastuuta tulevaisuudesta.**

L1 Ajattelu ja oppimaan oppimisen taidot

Opetuksessa vahvistetaan taitoa asettaa kysymyksiä ja hakea niihin vastauksia itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa havaintoja tehden sekä erilaisia tietolähteitä ja apuvälineitä hyödyntäen. Samalla kehittyvät oppilaiden edellytykset tunnistaa pohdittavaan asiaan liittyviä erilaisia näkökulmia ja löytää uusia oivalluksia sekä harjaantua vähitellen asioiden kriittiseen tarkasteluun. Harjoitellaan huomaamaan asioiden välisiä vuorovaikutussuhteita ja keskinäisiä yhteyksiä ja kannustetaan kuuntelemaan toisten näkemyksiä ja samalla pohtimaan myös omaa sisäistä tietoaan.

Oppilaita ohjataan huomaattmaan, että tieto voi rakentua monella tavalla, esimerkiksi tietoisesti päättelemällä tai intuitiivisesti, omaan kokemukseen perustuen. Vertaisoppimista eli parin ja ryhmän kanssa työskentelyä ja oppimiseen tähtäävää vuorovaikutusta käytetään monipuolisesti ja vahvistetaan yhdessä työskentelyn taitoja.

Ajattelun taitoja harjoitellaan ongelmanratkaisu- ja päättelytehtävin sekä uteliaisuutta, mielikuvitusta, kekseliäisyyttä ja toiminnallisuutta hyödyntävin ja edistävin työskentelytavoin. Oppilaita rohkaistaan käyttämään kuvittelukykyään luoviin ratkaisuihin ja olemassa olevien rajojen ylittämiseen. Oppilaita ohjataan myös tunnistamaan itselle luontevimmat tavat oppia

ja kiinnittämään huomiota omiin opiskelutapoihin. Työn suunnittelutaitoa, tavoitteiden asettamista sekä työskentelyn ja edistymisen arviointia harjoitellaan vahvasti.

Oppilaita opastetaan huomaamaan säännöllisesti suoritettujen tehtävien vaikutus edistymiseen sekä tunnistamaan omat vahvuutensa ja kehittämistarpeensa. Heitä autetaan hahmottamaan opintoihinsa liittyviä tavoitteita ja valintoja ja kannustetaan keskustelemaan niistä huoltajiensa kanssa.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisutaidot

Opetuksessa ohjataan tuntemaan ja arvostamaan sosiaalisia, kulttuurisia, uskonnollisia, katsomuksellisia ja kielellisiä juuriaan sekä pohtimaan oman taustansa merkitystä ja paikkaansa sukupolvien ketjussa. Koulutyössä tutustutaan koulu yhteisön ja kotiseudun kulttuuriin ennen ja nyt sekä kulttuuriympäristöön ja sen muutokseen ja moninaisuuteen. Oppilaita ohjataan tuntemaan ja arvostamaan kulttuuriperintöä ja osallistumaan uuden kulttuurin luomiseen. Yhdessä koetaan ja tulkitaan taidetta ja kulttuuria.

Mediakulttuurin analysointi ja median vaikutusten tunnistaminen ja pohdinta on tärkeitä. Koulutyössä opitaan tuntemaan ihmisoikeuksia koskevien sopimusten merkitys yhteiskunnassa ja maailmassa; erityisesti perehdytään YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen. Oppilaita ohjataan ihmisoikeuksien kunnioittamiseen ja puolustamiseen.

Opetuksessa kokeillaan erilaisia ilmaisutapoja ja ohjataan nauttimaan tekemisen ja ilmaisun ilosta, korostetaan kansainväliseen yhteistyöhön ja erilaisten toimintatapojen ja kulttuurien rikkautta. Opetuksessa tuetaan oppilaiden kasvua monipuolisiksi ja taitaviksi kielenkäyttäjiksi sekä äidinkielellään että muilla kielillä. Oppilaita rohkaistaan itsensä ilmaisemiseen vähäiselläkin kielitaidolla.

Vuorovaikutusta, yhteistyötä ja hyvää käytöstä harjoitellaan monipuolisesti. Oppilaita ohjataan asettumaan toisen asemaan ja tarkastelemaan asioita monista eri näkökulmista. Koulutyössä luodaan innostavia tilaisuuksia harjaannuttaa sosiaalisia taitoja, kekseliäisyyttä, suunnittelu- ja ilmaisutaitoja sekä käden taitoja. Oppilaita kannustetaan arvostamaan ja hallitsemaan omaa kehoa ja käyttämään sitä tunteiden ja näkemysten, ajatusten ja ideoiden ilmaisemiseen.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Koulutyössä oppilaille on tilaisuuksia harjoitella ajanhallintaa, hyvää käytöstä sekä muita omaan ja yhteiseen hyvinvointiin ja turvallisuuteen vaikuttavia toimintatapoja. Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta oppimisympäristön siisteydestä, viihtyisyydestä ja ilmapiiristä sekä osallistumaan koulu yhteisön yhteisten sääntöjen laadintaan ja toimintatapojen kehittämiseen.

Yhteisessä työskentelyssä oppilaat voivat kehittää tunnetaitojaan ja sosiaalisia taitojaan. Pelien ja leikkien sekä yhteisten tehtävien yhteydessä opitaan ymmärtämään sääntöjen, sopimusten ja luottamuksen merkitys ja harjoitellaan päätöksentekoa.

Oppilaita ohjataan asianmukaisten turva- ja suojavälineiden käyttöön ja opetetaan tuntemaan keskeiset turvallisuuteen liittyvät symbolit. Yhdessä keskustellaan yksityisyyden ja henkilökohtaisten rajojen suojaamisen merkityksestä ja opitaan siihen liittyviä toimintatapoja. Koulussa harjoitellaan tarkoituksenmukaista toimintaa erilaisissa vaaratilanteissa. Opetuksessa tarkastellaan teknologian monimuotoisuutta ja merkitystä. Oppilaat hankkivat tietoa teknologian kehityksestä ja vaikutuksista eri elämänalueilla ja monenlaisissa ympäristöissä. Heitä opastetaan teknologian vastuulliseen ja turvalliseen käyttöön ja tarkastellaan siihen liittyviä eettisiä kysymyksiä.

Oppilaat tutustuvat myös kestävän kuluttamisen käytäntöihin, tutkivat jakamisen, kohtuullisuuden ja säästäväisyyden sekä talouden suunnittelun merkitystä ja harjoittelevat niitä. He saavat ohjausta kuluttajana toimimiseen sekä mainonnan ja median vaikutusten kriittiseen tarkasteluun. Pohditaan omia valintoja kestävän tulevaisuuden kannalta.

L4 Monilukutaito

Oppilaita ohjataan kehittämään monilukutaitoaan ja tulkitsemaan, tuottamaan ja arvioimaan yhä moninaisempia tekstejä erilaisissa yhteyksissä ja ympäristöissä. Teksteillä tarkoitetaan tässä sanallisten, kuvallisten, auditiivisten, numeeristen ja kinesteettisten symbolijärjestelmien sekä näiden yhdistelmien avulla ilmaistua tai ilmenevää tietoa. Tähän liittyvää perustaitojen ja -tekniikoiden hallintaa syvennetään.

Fiktio, faktan ja mielipiteen tarkastelua ja erottelua harjoitellaan. Oppilaita ohjataan havainnoimaan ja tulkitsemaan ympäristöön ja huomaamaan, että teksteillä on erilaisia tavoitteita ja että tavoitteet vaikuttavat siihen, millaisia keinoja teksteissä käytetään. Tekstit voivat esimerkiksi välittää tietoa, luoda mielikuvia tai houkutella ostamaan.

Monilukutaitoa vahvistetaan tarkastelemalla erilaisia tekstejä tekijän, katsojan sekä käyttöyhteyksien ja tilanteiden näkökulmista. Oppilaita kannustetaan monipuolisille tiedon lähteille kuten suullisten, audiovisuaalisten, painettujen ja sähköisten lähteiden sekä haku- ja kirjastopalveluiden käyttöön. Samalla oppilaita ohjataan vertailemaan ja arvioimaan hakemansa tiedon soveltuvuutta. Oppilaita ohjataan omakohtaiseen työskentelyyn eri medioiden parissa, jolla tehdään näkyväksi medioiden tuottamia merkityksiä ja välittämää todellisuutta. Kriittistä lukutaitoa kehitetään oppilaille merkityksellisissä kulttuurisissa yhteyksissä.

Kertominen, kuvaaminen, vertailu ja selostaminen sekä erilaiset mediaesitykset ovat ominaisia tiedon esittämisen tapoja, joita vahvistetaan. Erilaisten tekstien aktiivinen lukeminen ja tuottaminen koulutyössä ja vapaa-aikana sekä teksteistä nauttiminen - niin tulkitsijan kuin tuottajan roolissa – edistää monilukutaidon kehittymistä.

L5 Tieto- ja viestintäteknologisen osaamisen taidot

Tieto- ja viestintäteknologiaa (tvt) hyödynnetään monipuolisesti eri oppiaineissa ja muussa koulutyössä ja vahvistetaan näin myös yhteisöllistä oppimista. Samalla oppilaille luodaan mahdollisuuksia etsiä, kokeilla ja käyttää omaan oppimiseen ja työskentelyyn parhaiten sopivia työtapoja ja -välineitä.

Koulussa tutkitaan tieto- ja viestintäteknologian vaikutusta arkeen ja otetaan selvää sen kestävästä käyttötavoista.

- Käytännön taidot ja oma tuottaminen: Oppilaat oppivat käyttämään erilaisia laitteita, ohjelmistoja ja palveluita sekä ymmärtämään niiden käyttö- ja toimintalogiikkaa. He harjaantuvat sujuvaan tekstin tuottamiseen ja käsittelyyn eri välineillä ja oppivat myös kuvan, äänen, videon ja animaation tekemistä. Oppilaita kannustetaan toteuttamaan tvt:n avulla ideoitaan yksin ja yhdessä toisten kanssa. Ohjelmointia kokeillessaan oppilaat saavat kokemuksia siitä, miten teknologian toiminta riippuu ihmisen tekemistä ratkaisuista.
- Vastuullinen ja turvallinen toiminta: Oppilaita ohjataan tvt:n vastuulliseen ja turvalliseen käyttöön, hyviin nettikäytöstapoihin sekä tekijänoikeuksien peruseriaatteiden tuntemiseen. Koulutyössä harjoitellaan eri viestintäjärjestelmien sekä opetuskäytössä olevien yhteisöllisten palvelujen käyttöä. Oppilaat saavat tietoa ja kokemusta hyvien työasentojen ja sopivan millaisten työjaksojen merkityksestä terveydelle.
- Tiedonhallinta sekä tutkiva ja luova työskentely: Oppilaat harjoittelevat etsimään tietoa useammasta eri lähteestä hakupalveluiden avulla. Heitä ohjataan hyödyntämään lähteitä oman tiedon tuottamisessa ja harjoittelemaan tiedon kriittistä arviointia. Oppilaita kannustetaan etsimään itselle sopivia ilmaisutapoja ja käyttämään tvt:tä työskentelyn ja tuotosten dokumentoinnissa ja arvioinnissa.
- Vuorovaikutus ja verkostoituminen: Oppilaita ohjataan toimimaan oman roolinsa ja välineen luonteen mukaisesti sekä ottamaan vastuuta viestinnästään. Heitä ohjataan tarkastelemaan ja arvioimaan tvt:n roolia vaikuttamiskeinona. Oppilaat saavat kokemuksia tieto- ja viestintäteknologian käyttämisestä vuorovaikutuksessa koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa myös kansainvälisissä yhteyksissä.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjäystaidot

Oppilaita ohjataan työskentelemään järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti ja ottamaan kasvavassa määrin vastuuta omasta tekemisestään. Heitä rohkaistaan tunnistamaan vahvuuksiaan ja kiinnostumaan erilaisista asioista. Oppilaita kannustetaan sisukkuuteen ja pitkäjänteisyyteen sekä sinnikkyteen työn loppuun saattamisessa ja työn tulosten arvostamiseen.

Koulutyössä harjoitellaan projektien toteuttamista, ryhmässä toimimista sekä yhteistyötä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Yhteisissä työskentelytilanteissa oppilaat saavat mahdollisuuden oppia vastavuoroisuutta, neuvottelutaitoja sekä ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi.

Oppilaita rohkaistaan tuomaan vapaa-ajalla oppimiaan taitoja koulutyöhön ja opettamaan niitä toisille oppilaille. Koulutyöhön sisällytetään toimintaa, jossa oppilaat saavat kokemuksia työstä, eri ammateista ja toisten hyväksi toimimisesta. Tällaista ovat esimerkiksi koulun sisäinen työharjoittelu, yhteistyöhankkeet lähellä toimivien yritysten ja järjestöjen kanssa, kummitoiminta sekä vertaissovittelu tai tukioppilaana toimiminen. Oppilaita kannustetaan aloitteellisuuteen ja yritteliäisyyteen ja ohjataan näkemään työn ja yrittäjyyden merkitys elämässä ja yhteiskunnassa.

L7 Osallistumisen, vaikuttamisen ja kestävän tulevaisuuden rakentamisen taidot

Opetuksessa luodaan edellytykset oppilaiden kiinnostukselle kouluyhteisön ja yhteiskunnan asioita kohtaan. Oppilaiden kanssa tutkitaan kestävään kehitykseen, rauhaan, tasa-arvoon ja demokratiaan sekä ihmisoikeuksiin, erityisesti lasten oikeuksiin, liittyviä kysymyksiä ja tilanteita. Heidän kanssaan mietitään ja harjoitellaan käytännön tekoja, joilla itse voi vaikuttaa myönteisten muutosten puolesta.

Oppilaita ohjataan näkemään median vaikutus yhteiskunnassa ja harjoittelemaan median käyttöä vaikuttamisen välineenä. Oppilaat saavat tilaisuuksia harjoitella yhteistyötä, ristiriitojen käsittelyä ja ratkaisujen etsimistä sekä päätöksentekoa niin omassa luokkayhteisössä ja eri opiskelutilanteissa kuin koko kouluyhteisössäkin. Vaikuttaminen ja osallistuminen sekä niistä myönteisten kokemusten saaminen lisäävät yhteisöllisyyden kokemusta koulussa. Kokemukset yhdenvertaisuudesta, osallisuudesta ja yhteisöllisyydestä rakentavat luottamusta.

Oppilaita innostetaan kerhotoimintaan, oppilaskuntatoimintaan ja esimerkiksi ympäristötoimintaan tai muihin koulun ja lähiyhteisön tarjoamiin toimintamuotoihin, joissa voi oppia osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja ja kasvaa vähitellen vastuun kantamiseen. Ympäristön suojelemisen merkitys avautuu omakohtaisen luontosuhteen kautta, jota vahvistetaan. Oppilaita ohjataan ymmärtämään omien valintojen, elämäntapojen ja tekojen merkitys omalle sekä lähellä olevien että koko maapallon tulevaisuudelle.

ARVIOINTIKÄYTÄNTEET

Yllä on kerrottu kunkin oppiaineen kohdalla oppimisprosessin kannalta keskeisiä palautteen ja arvioinnin antamisen kohteita. Oppilaan arvioinnin tehtävänä on ohjata ja kannustaa opiskelua sekä kehittää oppilaan edellytyksiä itsearviointiin. Arviointi perustuu aina oppimiselle, työskentelylle ja käyttäytymiselle asetettuihin tavoitteisiin.

Koulu vaikuttaa merkittävästi siihen, minkälaisen käsityksen oppilaat muodostavat itsestään oppijana ja ihmisenä. Erityisen suuri merkitys tässä on opettajien antamalla palautteella. Palautetta annettaessa kiinnitetään huomiota oppilaiden onnistumisiin ja oppimisen

edistymiseen suhteessa aiempaan osaamiseen sekä osaamisen tason arviointiin oppilaan suoritusten pohjalta.

Oppilaiden työskentelytaitojen kehittäminen on yksi perusopetuksen keskeisimmistä tavoitteista ja siksi sitä arvioidaan jatkuvasti. Tämä tarkoittaa oppilaan taitoa suunnitella, säädellä ja arvioida omaa toimintaa ja työtä, sekä taitoa toimia vastuullisesti ja parhaansa yrittäen. Työskentelytaitoihin kuuluu lisäksi taito toimia yhteistyössä ja rakentavassa vuorovaikutuksessa.

Oppilaan käyttäytyminen arvioidaan suhteessa opetussuunnitelmassa käyttäytymiselle asetettuihin tavoitteisiin. Ne perustuvat koulun kasvatustavoitteisiin, toimintakulttuuriin ja järjestyssääntöihin. Käyttäytymisen arviointi ei saa kohdistua oppilaan persoonaan, temperamenttiin tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Työskentelyn ja käyttäytymisen tavoitteet löytyvät eriteltyinä koulun omasta opetussuunnitelmasta.

Oppimisen arviointia toteutetaan jatkuvan palautteen ja kouluarjessa tapahtuvan vuorovaikutuksen kautta. Tärkein arvioinninmuoto onkin opettajan ja oppilaan välisessä vuorovaikutuksessa tapahtuva arviointi. Arviointimenetelmien (näytöt, kokeet, esitelmät yms.) valinnassa otetaan huomioon oppilaan vahvuudet ja valitaan ensisijassa sellaiset arvioinnin tavat, joilla oppilas kykenee parhaiten osoittamaan osaamisensa.

Alakoulun aikana keskeistä on oppilaan itsearviointitaidon kehittyminen. Itsearviointin kohteita ovat työskentelyyn ja käyttäytymiseen liittyvien asioiden lisäksi osaamisen edistymisen arvioiminen sekä tavoitteiden saavuttamisen eteen tehdyn työn arvioiminen. Lisäksi harjoitellaan vertaisarviointia, jossa osallistetaan oppilaita ja käytetään itsesäätelyä lisääviä arviointitapoja. Niillä tuetaan oppilaan tietoisuutta omasta osaamisestaan, ajattelustaan, muististaan ja kehittymismahdollisuuksistaan.

Oppilaan oppimisen edistymisestä tiedotetaan myös huoltajia riittävästi, jotta koti voi tukea oppilaan koulupolkua yhdessä koulun kanssa ja osataan valita tarpeelliset tukitoimet oikea-aikaisesti. Vanhempainillat, kehityskeskustelut ja keskustelut ovat myös osa arviointia.

Oppimisen iloa, intoa ja oivalluksia yhdessä toivottaen!